

אורי אורלנד

משרד יעצים לניהול סיכונים בע"מ

יוני 2018 | גיליון מס' 18 | עלון לקוחות

קוראים יקרים,

אני שמח להביא בפניכם את עלון מספר 18 של משרדנו. כתמיד - העלון מתמקד בעיקר בסוגיות ביטוחיות – משפטיות בתחום האחריות, הוא ענף הביטוח המורכב ביותר.

כיום אנו נמצאים בתקופת ביניים בתחום ביטוחי האחריות- מחד, פוליטות ביטוח המשקפות בחלקן תפיסות עולם של המאה ה-19, ומאידך התפתחות טכנולוגית מהירה הטורפת את הקלפים – ודי אם אציין את הרכב האוטונומי, המעורר, בנוסף לסוגיות ביטוחיות ומשפטיות, גם כאלו ערכיות.

גם סיכוני הסייבר יוצרים איומים חדשים על החברה (Society) שאת עוצמתם לא ניתן להעריך.

ענף הביטוח בישראל נגרר בעבר אחר ה"שחקנים" המערביים, בדרך של העתקה. כך גם מונחי ביטוח שהועתקו מאחרים באופן שגוי, והתקבעו בשוק הישראלי. די אם אזכיר את ה"שבר מכני", תרגום קלוקל של Machinery Breakdown, בו הפך ה"כשל" ל"שבר" והתקבע ככזה.

היותה של ישראל חוד חלוץ בעולם בתחום הלוחמה באיומי הסייבר – מעמיד אותה גם בצמרת ביטוחי הסייבר, ולראשונה – הפכה זו לאחד מנותני הטון בעולם המערבי. אנו תקווה שמעורבות שוק הביטוח הישראלי בזה העולמי תלך ותעמיק.

עו"ד עידו בלרשטיין, מנכ"ל

במהדורה זו:

2	כמה מילים על כיסוי ביטוחי לחבות בקשר עם תובענות ייצוגיות
4	על (אי) ביטוח רכב על ידי מעביד
6	ועוד על כלל שיקול הדעת העסקי (Business Judgment Rule – BJR)
7	מדורו של חיים לוי: נזקים, ניהול סיכונים ופתרונות ביטוח
8	מדורו של אורי אורלנד: על Service Set ממלחמת העולם השנייה

כמה מילים על כיסוי ביטוחי לחבות בקשר עם תובענות ייצוגיות

מאת עו"ד אורי אורלנד

אחריות בכלל, אם בגין נזקי גוף, אם בגין נזקי רכוש ואם בגין נזק כלכלי. גבולותיו של ביטוח "אחריות מקצועית" אינם ברורים, ולעיתים זה מהווה מעין "ביטוח סל" לתביעות אותן לא ניתן לשייך לפוליסות אחרות לביטוח אחריות.

לרוב, ביטוחי "אחריות מקצועית" נערכים לבעלי מקצועות חופשיים (רופאים, מהנדסים, עורכי דין, רואי חשבון וכד') ולא לחברות מסחריות. עם זאת, בחברות מסחריות רבות החשופות לחבות בגין מקצועיותן (דוגמת חברות קבלניות) קיימת במערך הביטוח שלהן פוליסה לביטוח "אחריות מקצועית", אם כביטוח העומד בפני עצמו, ואם במסגרת פוליסת ביטוח משולבת, כמו עם ביטוח "חבות מוצר".

יש ודווקא העמימות בקווי הגבול שבין ביטוחי אחריות שונים וסוגיית "כוונת המנסח" פועלות נגד המבטחים.

דוגמא לכך, שצצה בשנים האחרונות, היא לעניין כיסוי ביטוחי לחבות בקשר עם תובענות ייצוגיות. כאן, מוגשת תביעה נגד מבטח, לרוב בסכום כספי גבוה (הן עקב מהותה הרוחבית של התובענה הייצוגית והן עקב הפטור מתשלום אגרה). המבטוח מוסר את מסמכי התביעה למבטחיו, ואלה מבקשים לדחות חבותם.

הקושי הביטוחי העיקרי הוא בתובענות ייצוגיות בהן כלל לא נטען לנזק ממשי לגוף ו/או לרכוש. היה ומועלית על ידי התובע טענה לנזק ממשי לגוף ו/או לרכוש, "כתובתה" הביטוחית ה"טבעית" של זו היא בעיקר הפוליסה לביטוח "חבות מוצר", שעניינה חבות בגין נזקי גוף ו/או רכוש עקב פגם במוצר.

כאשר לא מועלית טענה לנזק ממשי לגוף ו/או לרכוש, אנו במישור הנזק הכלכלי ה"טהור". זה, על פי החלוקה המלאכותית של תחומי החבות המקובלת אצל מבטחים, נמצא במגרשה של הפוליסה לביטוח "אחריות מקצועית".

חלוקת תחום ביטוח האחריות בין פוליסות שונות מקורה ארכאי, בשיטות משפט שפסו מהעולם. אולם, נראה כי גם בשלהי העשור השני של המאה העשרים ואחת נגזר עלינו להתנהל לאורן של תפיסות משפטיות מהמאה ה-19.

בפועל, אותה חלוקה, שגבולותיה אינם תמיד ברורים, לרוב משרתת אינטרס של המבטחים היות ותוצאתה:

1. כפל ביטוח אפשרי שעלותו בצדו (למשל, בין ביטוחי "חבות מוצר" ו"אחריות מקצועית" או בין ביטוחי "אחריות מקצועית" ל"צד שלישי").
2. כלי לדחיית חבות בדרך של ייחוסה לפוליסה שלא נערכה על ידי המבוטח (למשל ייחוס תביעה שמקומה תחת פוליסה לביטוח "אחריות כלפי צד שלישי" ל"אחריות מקצועית").
3. גביית סכומי השתתפות עצמית גבוהים (למשל כאשר תביעות מטופלת תחת פוליסה לביטוח "אחריות מקצועית" במקום תחת פוליסת "אחריות כלפי צד שלישי", בה לרוב נמוכים סכומי ההשתתפות העצמית).
4. הקטנת גבול אחריות המבטחים (למשל תביעות שיוחסו ל"ביטוחי "אחריות מקצועית" ולא ל"אחריות כלפי צד שלישי". לרוב נמוך גבול האחריות לביטוח "אחריות מקצועית" מגבול האחריות לביטוח "אחריות כלפי צד שלישי").

אם נתעלם מכך שאיננו תמיד יודעים מהי "אחריות מקצועית", יתרונו של ביטוח "אחריות מקצועית" על ביטוחי האחריות האחרים הוא בכך שזה לרוב אינו כולל הגדרת "מקרה ביטוח". לכן ביטוח "אחריות מקצועית" אינו משתרע רק על חבות בגין נזקי גוף ו/או רכוש (כמו ביטוחי "צד שלישי" ו"חבות מוצר"), נזקי גוף בלבד (כמו ביטוח "חבות מעבידים") או נזק כלכלי בלבד (כמו ביטוח "אחריות נושאי משרה"), אלא על

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il

כמה מילים על כיסוי ביטוחי לחבות בקשר עם תובענות ייצוגיות

(המשך מעמוד קודם)

הגנה משפטית לו. יוער כי בחלק ניכר מהתביעות בגין נזק כלכלי "טהור" יטען התובע לחוסר תום לב של הנתבע. האם עצם העלאת טיעון שכזה יש בה כדי לפטור מבטחים מהגנה על מבוטח? אתמהה.

5. **החלת מספר השתתפויות עצמיות בנזקים** - ככלל, תחול ההשתתפות העצמית פעם אחת בלבד על סדרה של תביעות שמקורן אחד.

מהו הפתרון הביטוחי?

הפתרון השכיח אצל מבטחים לחבויות "חדשות" בהן עליהם לשאת עקב שינויים בדין, בכלכלה ובחברה הוא החרגתן מהכיסוי הביטוחי. כך, למשל, פסיקה של בית המשפט העליון בדבר כלי רכב שאינם חייבים בביטוח חובה "תורגמה" על ידי מבטחים בישראל לחריג לחבות בגין נזקי גוף מצידוד מכני שאין חובה חוקית לבטחה, ו"גל" של תביעות שיבוב על ידי המוסד לביטוח לאומי "תורגם" לחריג להן. לעיתים נעשה הדבר תוך "עקיפת" רשויות הפיקוח, עת השינוי אינו מבוצע בפוליסה עצמה אלא ב"רשימה" (מעקף אשר ניתן להטיל ספק בנפקותו).

אולם, ספק אם לעניין תובענות ייצוגיות יוכלו מבטחים בשוק הביטוח לכלול בפוליסות לביטוח אחריות חריג להן.

להבדיל, למשל, מסוגיית נזקי גוף מצידוד מכני שאין חובה חוקית לבטחם, בה לרוב המבטחים אין יכולת להתמודד עם החריג (ונתעלם משאלת נפקותו המשפטית של זה), כאן, במגרש התובענות הייצוגיות, ענייננו לרוב בנתבעים מתוחכמים היודעים לעמוד על זכויותיהם. "גב' כהן מחדרה" אין כאן...

נראה שהפתרון ה"נכון" לסוגיית הכיסוי הביטוחי לחבות בקשר עם תובענות ייצוגיות הוא הכרה של המבטחים בקיומו של כיסוי ביטוחי תחת פוליסות לביטוח אחריות, תוך השתתפות עצמית מוגדלת על המבטח במקרה תביעה.

מבטחים אינם מזדרזים ליטול על עצמם את הגנה בפני תובענות ייצוגיות בהן נטען לנזק כלכלי "טהור", ואלה יעלו טיעונים שונים לדחיית חבותם (מעבר לחריגי הפוליסה הספציפית) דוגמת –

1. אין כאן "אחריות מקצועית";
2. אין כאן "מעשה או מחדל רשלניים";
3. מרכיב ההשבה שבתביעה (אם קיים כזה) אינו בגדר "נזק";
4. עילת התביעה היא פעולה בחוסר תום לב של המבוטח, והכיסוי הביטוחי אינו אמור לחול על חבותו בגינה;
5. גם אם חל הכיסוי הביטוחי, יש להחיל עליו מספר השתתפויות עצמיות בנזקים. נתייחס לטיעונים אחד לאחד –

1. **אין כאן "אחריות מקצועית"** - הקושי שבטיעון זה הוא שלא המבטח ולא המבוטח יודעים תמיד מהי "אחריות מקצועית", מונח יציר המבטחים ולא הדין.
2. **אין כאן "מעשה או מחדל רשלניים"** - ככלל, הפוליסה הולכת אחר הדין. אם ייפסק כי מבוטח חב בנזיקין, יתקשו מבטחיו לטעון כי אותה חבות אינה נובעת ממעשה או מחדל רשלניים שלו, אלא במקרים המוחרגים במפורש בפוליסה, דוגמת קיומה של "אחריות חוזית", היא אחריות שמקורה בחוזה, ולא הייתה קיימת אלמלא כן.
3. **מרכיב ההשבה שבתביעה אינו "נזק"** - בחלק ניכר מהתובענות הייצוגיות, אכן נדרש הנתבע להשיב לתובעים כספים שנגבו על ידו שלא כדין (כגון – הפחתה במשקל מוצר, ללא הפחתה במחירו). כאן, יש לבחון כל מקרה לגופו.

4. **עילת התביעה היא פעולה בחוסר תום לב של המבוטח** - גם כאן יש לבחון כל מקרה לגופו. עצם העלאת טענת חוסר תום לב נגד מבוטח אין פירושה כי המבטח פטור ממתן

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il

על (אי) ביטוח רכב על ידי מעביד

מאת עו"ד ליז אוקנין

התובע ביסס תביעתו על התחייבותם של הנתבעים כלפיו. כן טען לאחריותם השילוחית כמעסיקים.

לטענת התובע – מקור נוסף לחיוב הנתבעים כלפיו הוא דיני עשיית עושר ולא במשפט. לטענתו "הנתבעים העסיקו את התובע בשרותם, ונהיגתו ברכב נועדה להטיב עם הנתבעים כדי לבצע עבודות אליהן נשלח כשעבד בשרות הנתבעים, דבר שהביא לנתבעים טובת הנאה ורווח וברי כי סיכוני הדרך ונזקים שנגרמו לצורך ביצוע העבודה הם באחריות הנתבעים, אחרת למעשה הנתבעים יקבלו רק רווחים מהעבודה שמבצע התובע עבורם מבלי ליטול לעצמם שום התחייבות ו/או סיכון והדבר מנוגד לכל היגיון ו/או הסכם עבודה ו/או נוהג". עוד טען התובע כי "שכרו אינו מגלם בתוכו כל נזק ו/או סיכון דרך ו/או כל סיכון אחר בביצוע עבודתו אצל הנתבעים וכל נזק הוא באחריותם של הנתבעים עצמם".

הנתבעים טענו כי בזמנים הרלוונטיים לתביעה הרכב היה מבוטח בביטוח צד ג' בפוליסה שנרכשה מחברת הביטוח על שם התובע כנהג עיקרי או על שם נתבע 1 כבעל הפוליסה.

הנתבעים טענו כי לא הבטיחו דבר לתובע וכי לא התחייבו מעולם לשאת בעצמם בכל הוצאה או נזק שייגרם, אך הוסיפו כי "התחייבותם היחידה הייתה לרכוש ביטוח כדין וכך עשו...". כמו כן טענו הנתבעים כי התובע השתמש ברכב גם לביצוע עבודות פרטיות וכן טענו כי התובע נהג נהיגה רשלנית פושעת.

מאחר ולא הוגשה פוליסת ביטוח להוכחת טענת הנתבעים, הורה ביהמ"ש לצרף את חברת הביטוח כנתבעת נוספת, על מנת למצות את הברור בשאלה העובדתית אם היה או לא היה ביטוח המכסה את נהיגתו של התובע, בנזקים שנגרמו לצד ג'.

החוק אינו מטיל חובה לעריכת ביטוח אחריות כלפי צד שלישי לנזקי רכוש עקב שימוש בכלי רכב מנועי. האם על מעביד חלה החובה לפצות עובד שנשא בנזקי רכוש צד שלישי, שנגרמו באשמתו, עת נהג ברכב של המעביד שלא כלל ביטוח צד שלישי לנזקי רכוש?

בשאלה זו עסק בית המשפט לתביעות קטנות בצפת ת"ק 17-03-38566 אליהו לוי נ' אליהו מדר –

בשנת 2011 אליהו לוי (להלן: "התובע") החל בעבודתו אצל אליהו ושרה מדר (להלן: "הנתבעים 1 ו-2"). בשנת 2013 מסרו הנתבעים לתובע כלי רכב על מנת שישמש אותו באופן בלעדי לצורך ביצוע עבודתו. הנתבעים התחייבו בפני התובע לפצות אותו בגין כל נזק שייגרם לתובע או לצדדי ג' עקב השימוש ברכב.

ביום 08.12.13, שעה שנהג התובע ברכב בעת מילוי תפקידו ועבודתו אצל הנתבעים, ארעה תאונת דרכים, ונגרמו נזקים לרכב של צד ג' - יעקב עזרן (להלן: "יעקב").

כנגד התובע הוגש כתב אישום פלילי בבית המשפט לתעבורה וזה הורשע.

חברת הביטוח "איי.די.איי" (להלן: "החברת הביטוח") אשר על פי טענת הנתבעים ביטחה את הרכב, דחתה את דרישתו של בעל הרכב הניזוק לפיצוי, בטענה כי לא נערך כיסוי ביטוחי לנהיגתו של התובע ברכב. משכך פנה הניזוק למבטחת שלו - "הפניקס", וקיבל ממנה פיצוי חלקי. את ההפרש תבע בבית משפט לתביעות קטנות. בסופו של יום חויב התובע לשלם ליעקב סכום של 7,549 ₪, כמו כן חויב לשלם ל"הפניקס" 19,090 ₪ בתביעת תחלוף.

התובע טען כלפי מעסיקיו כי אלה התרשלו בכך שלא ביטחו את הרכב בביטוח צד ג', וביקש לחייבם לפצותו בגין הסכומים ששולמו על ידו.

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il

על (אי) ביטוח רכב על ידי מעביד (המשך מעמוד קודם)

לעניין זה יפים דבריו של כבוד הנשיא ד"ר אברהם אברהם בפסה"ד ע"א 31975-07-15 סלאמה נ' מציל חיים בע"מ: "מסקנה זו מתבקשת מכך, שעובד רשאי להניח, כי מעבידו יבטח את המכונית שהוא מספק לו, ואם תתרחש תאונת דרכים, לא העובד הוא שישא בנזק שייגרם לה, כי אם המעביד. דרך המלך עומדת בפני המעביד, והיא רכישת ביטוח שיבטח נזק שייגרם כתוצאה מתאונה בה יהא מעורב עובדו. נראה בעיניי, כי הנחת המוצא צריכה להיות זו, ואם המעביד מבקש להטיל על העובד את האחריות לנזק שיתרחש בעקבות תאונת דרכים כגון זו שלפנינו, עליו לעשות כן בהסכם מפורש עם העובד, בעת שהוא שוכר את שירותיו. עובד מן היישוב איננו צריך לבדוק אם מעבידו ביטח את המכונית מפני נזקי רכוש שיתרחשו בעקבות תאונה. אדרבא, הוא רשאי להניח, כאמור, כי המכונית שניתנה לו על ידי מעבידו מבטחת מפני נזק רכוש".

למעשה גם אלמלא הכירה הפסיקה בחובתו של מעסיק לבטח רכב שמסר לשימוש העובד בביטוח צד ג', עדיין יש לחייב את הנתבעים מכוח התחייבותם בכתב ההגנה ולפיה: "התחייבותם היחידה הייתה לרכוש ביטוח כדין וכך עשו".

מעסיק המוסר לשימוש עובדו רכב עושה זאת בשל קיומם של יחסי העבודה המיוחדים בין הצדדים, לשם קידום מטרותיו ולהשאת תועלת לעסקו. כחלק מחובותיו של המעסיק כלפי עובדו, יש להטיל עליו חובת זהירות המכתיבה ככלל עריכת ביטוח לרכב. זאת ועוד, עלות ביטוח צד ג' היא נמוכה, אם לא זניחה, והיחס בין עלות הביטוח לבין הנזק הכלכלי העלול להיגרם לעובד בשל אי עריכת ביטוח, הוא חסר פרופורציה, דבר התומך בחיוב המעסיק לערוך ביטוח.

יחסים מיוחדים של עובד מעביד אף מקימים אינטרס הסתמכות חזק אצל העובד. מעסיק המוסר רכב לידי עובדו, יוצר אצל העובד הסתמכות כי היה ויגרם נזק משימוש ברכב, לא יידרש העובד לשאת בו - גם אם זה נגרם ברשלנותו.

חברת הביטוח טענה כי בעת אירוע התאונה היה קיים כיסוי ביטוחי לנתבעים בלבד, קרי נהיגתו של התובע לא הייתה מכוסה. טענה זו ידועה לנתבעים ואף לבקשתם הושמעה להם שיחת המכירה מיום 7.11.13 בה רכשה נתבעת 2 את הפוליסה, ובה טענה כי אין צורך בכיסוי ביטוחי עבורה מאחר ונתבע 1 הוא היחידי הנהג ברכב. אם לא די בכך, הרי שביום 29.1.14 קרי חודש וחצי לאחר התאונה, יצרו הנתבעים קשר טלפוני עם חברת הביטוח וביקשו להוסיף את התובע כנהג מורשה תחת תנאי הפוליסה.

בית המשפט קיבל את התביעה. ראשית זה קבע שהנתבעים לא הציגו פוליסת ביטוח להוכחת טענתם כי רכשו כיסוי ביטוחי עבור התובע. בנוסף חברת הביטוח הציגה אסמכתאות לפיהן השינוי שבוצע בפוליסה והוספת התובע כנהג מכוסה בפוליסה נעשו לאחר מועד התאונה. לא רק זאת, אלא שהנתבעים חזרו מספר פעמים על הטענה כי בעת התאונה היה קיים כיסוי ביטוחי לתובע, אך לא הגישו הודעת צד ג' נגד חברת הביטוח, לא ביקשו לצרף אותה כנתבעת נוספת ואף לא ביקשו צו להמצאת הפוליסה עצמה.

טענת הנתבעים כי התובע נהג בנהיגה פושעת לא היוותה פלוגתא במשפט ולא הוכחה, ומכאן שאין להחיל את החריג לפיו נהיגה ברשלנות רבתי מפקיעה את חבות המעביד שלא ביטח את הרכב. ביהמ"ש מוסיף כי גם אילו הוכח כי התובע נהג ברשלנות רבתי - ספק אם יש לכך השלכה על העילה החוזית כאמור לעיל.

טענת הנתבעים לפיה נעשו ברכב גם עבודות פרטיות אינה רלוונטית, שכן השאלה היא אם התאונה ארעה בשעות העבודה בשרותם. בעניין זה לא הובאה כל ראיה לסתור את טענת התובע, ולכן ארעה התאונה בשעות העבודה בשירות הנתבעים.

ביהמ"ש קיבל את טענת התובע לפיה קיימת חובה על מעסיק לבטח בביטוח צד ג' רכב שהוא מוסר לעובדו לצורך מילוי תפקידם.

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il

ועוד על כלל שיקול הדעת העסקי (Business Judgement Rule – BJR)

מאת עו"ד אורי אורלנד

ולכן יתקשה להעריך את דרך התנהלותם העסקית של דירקטורים מבלי שיהיו בידי כללים משפטיים סדורים.

היות ואין כאן הוראת דין, אלא כלי יציר המשפט, זה אינו מסמן קו גבול בין החלטות ניהוליות שוטפת להחלטות אחרות של דירקטוריון החברה, ולכן לא תמיד ברור על אילו פעולות שלהם עשויה לחול ההגנה.

לאחרונה הגיעה סוגיה זו של קו הגבול לפתחו של בית המשפט העליון (ע"א 4857/16 אפרים מנשה נ' יוז'ין אייר בע"מ ואח'). כאן ביקש המערער, בעל מניות מיעוט בחברה (ומי שבעבר היה בעל השליטה בה) שנקלעה לקשיים, לקבל את אישורו של בית המשפט להגשת תביעה נגזרת על מנת לתבוע צד שלישי שלדעתו חייב לה סכום כסף מהותי. קביעה על ידי בית המשפט כי הדירקטוריון פעל כאן במסגרת שיקול דעתו העסקי – ממילא תחסום אישורה של התביעה הנגזרת.

תביעה נגזרת היא תובענה אותה מגיש בעל מניות או דירקטור בשמה של החברה ולטובתה, היה וזו מסרבת לעשות כן בעצמה. בתביעה הנגזרת סטייה מכלל האישיות המשפטית הנפרדת של החברה ומכלל אי התערבות של בעלי המניות בהחלטותיה, ולכן נדרש לה אישורו של בית המשפט.

לאישורה של תביעה נגזרת נדרשים, בנוסף לעצם קיומה של עילת תביעה, שני תנאים מצטברים (סעיף 198 לחוק החברות):

1. התביעה וניהולה הן לטובת החברה;
 2. התובע אינו פועל בחוסר תום לב.
- במקרה הספציפי היה "דם רע" בין שני בעלי המניות בחברה (המערער ובעל השליטה) ונטען כלפי המערער כי לא שיתף פעולה בקשר עם בירור התחייבויותיו של הצד השלישי כלפי החברה, אף שהיה בעל השליטה במועד הרלוונטי.

מתוך 18 הגיליונות של עלון משרדנו שראו עד כה אור, שלושה (11, 15 וזה שלפניכם) עוסקים גם בכלל שיקול הדעת העסקי. הדבר אינו מקרי. בתוך תקופה לא ארוכה חל שינוי בקליטת כלל זה בדין הישראלי - החל מאימוצו בשפה רפה, המשך בתיקופו וכלה באימוצו גם לעניין החלטה בקשר עם הגשת תביעה על ידי החברה כנגד צד שלישי.

נפתח בהסבר קצר: מדובר בכלי משפטי, יציר הפסיקה, שמקורו בארה"ב, אשר חלחל לדין הישראלי, ועניינו מתן הגנה לדירקטורים בחברה בפני טענה בדבר הפרת חובת הזהירות על ידם **במהלך ניהולה השוטף של החברה.**

מטרת הכלל היא הקלה על דירקטורים בקבלת החלטות ניהוליות שוטפות, מבלי שיאלצו לפעול בדרך של ניהול מתגונן - שאינו משרת את טובת החברה.

על פי הכלל, בכפוף לעמידתו של דירקטור בשלושה תנאים מצטברים: נהג בתום לב, לא היה לו ניגוד עניינים וקבל מידע סביר בנושא ההחלטה ("החלטה מיוזמת"), הוא ייחנה ממעין חסינות בפני הפרה נטענת של חובת הזהירות.

הדגש כאן הוא על עצם ההליך, ולא על טיב ההחלטה. אולם, אף אם נפסק שעל פעולת דירקטורים לא חל כלל שיקול הדעת העסקי, עדיין אין בכך כדי להטיל עליהם אחריות, אך התוצאה תהיה היפוך נטל הראייה: עליהם להוכיח את סבירות ההחלטה שקבלו, משוכה שאינה נמוכה. לכן יבקשו דירקטורים לחסות תחת כנפי כלל שיקול הדעת העסקי.

כלל שיקול הדעת העסקי משרת גם את בית המשפט באופן שזה נותן בידי כלי לשם קבלת החלטה. בית המשפט אינו אמור להיות מומחה לכל, אלא למשפט. הדבר נכון שבעתיים בתחום העסקי - בית המשפט אינו מיומן בניהול עסקי,

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il

ועוד על כלל שיקול הדעת העסקי (Business Judgement Rule – BJR)

(המשך מעמוד קודם)

להגשת תביעה נגד צד שלישי ולא בהחלטה ניהולית שוטפת של הדירקטוריון. גם אם החלטת בית המשפט העליון, בדרכו לדחות הערעור, נשענת על התנהלותו של המערער ולא על כלל שיקול הדעת העסקי, נפסק שכלל זה חל גם על הגשת תביעה כלפי צד שלישי, מה שמרחיב את היריעה. עם זאת, נקבע גם כי כאשר מדובר בהחלטה אודות הגשת תביעה נגד צד שלישי, יהיה ככלל ראוי להיוועץ, בכל הנוגע להערכת סיכוייה, בעורך דין – בין עורכי הדין המלווים את החברה באופן שוטף ובין עורכי דין המומחים לתחום הספציפי, כאשר מדובר בתחום ייחודי (לדוגמא: הגבלים עסקיים או קניין רוחני).

כן עלה שאפשר ולבעל השליטה הנוכחי אינטרסים עסקיים משלו אצל הצד השלישי העלולים להשפיע על נכונותו להגשת תביעה. גם אם יש באינטרס נטען זה של בעל השליטה כדי לחייבו בסטנדרט התנהלות גבוה יותר מזה הגלום בכלל שיקול הדעת העסקי, עדיין, על פי קביעת בית המשפט, אין כאן חובת "הגינות מלאה" (שפירושה העברת הנטל לכתפי הדירקטורים להראות כי החלטתם "הוגנת" כלפי בעלי המניות, הן מבחינת ההליך שבו התקבלה ההחלטה והן מבחינת תנאי העסקה). לשיטתו של המערער, כלל שיקול הדעת העסקי אינו אמור לחול כאן, היות וענייננו בבקשה

מדורו של חיים לוי:

נזקים, ניהול סיכונים ופתרונות ביטוח

המובאים לשטח הפרויקט וכן להיות ערים למגבלות הכיסוי של הפוליסה לביטוח עבודות קבלניות ולפעול ביחד עם אנשי הביטוח שלהם לצמצום. להלן החריגים הנכללים במסגרת פרק ב', ביטוח אחריות כלפי צד שלישי, של הפוליסה לביטוח עבודות קבלניות הרלוונטיים למקרה:

- ◆ חבות שחובה לבטחה על פי כל דין בגין כלי רכב מנועי וכן חבות של גופים ומוסדות הפטורים מחובת ביטוח על פי פקודת ביטוח רכב מנועי (יצוין כי חריג זה כלול גם בפרק ג'- ביטוח חבות מעבידים).
- ◆ חבות בגין נזקי גוף הנובעת משימוש בציוד מכני הנדסי שהינו כלי רכב מנועי כהגדרתו בפקודת התעבורה ושאינו חובה חוקית לבטחו לעניין החריג הראשון אנו נוהגים לבקש להוסיף הבהרה לפיה יודגש במפורש כי חריג זה לא יחול בגין ציוד המשמש את ביצוע העבודות המבטחות ואשר אינו נכלל בהגדרת כלי רכב מנועי (גם אם זה מותקן על גבי כלי רכב מנועי). כמו כן, החריג יחול רק על בעל כלי הרכב המנועי, ולא על המבטחים האחרים תחת הפוליסה.

את החריג השני ניתן לבטל ולרכוש את הכיסוי בד"כ תמורת פרמיה נוספת (BUY BACK).

בית משפט העליון: נפילת פועלים ממנוף היא תאונת דרכים. עובדי בנייה נפצעו בעקבות כשל במנוף של משאית שעוגנה לאדמה. בתום הליך ארוך והפכףך קבע בית המשפט העליון שבכלי הרכב נעשה שימוש למטרות תחבורה. בפרויקטים קבלניים נעשה שימוש ברכב מנועי וכלי צמ"ה מגוונים לצורך ביצוע העבודות, כגון עגורנים, מנופים, משאיות רכינה, משאיות מנוף וכו' – חלקם מסווגים ככלי רכב מנועי החייב בביטוח חובה וחלקם אינם, זאת בנוסף למתקנים המתקנים עליהם. פעמים רבות קו הגבול שבין תאונת דרכים החוסה תחת חוק הפלת"ד לבין נזקי גוף שהחבות בגינם חוסה במסגרת דיני הנזיקין, אינו ברור. ההכרעה בסוגיה מובאת תכופות לפתחו של בית המשפט שדן בכל מקרה בהתאם לנסיבות המיוחדות וסוג הציוד המעורב. אולם, ההתדיינות בבית המשפט עלולה להיות ארוכה וקבלנים ויזמים עלולים למצוא עצמם עם פסק דין המאיין את הכיסוי הביטוחי בפוליסות שרכשו.

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il

מדורו של אורי אורלנד:

על Service Set מלחמת העולם השנייה

אך לחיילים הייתה אפשרות נוספת לקיים את הוראות הצבא – החזקת כלי הכתיבה (סט של עט נובע ועיפרון שאינם גדולים) בנרתיק ייעודי, עשוי עור דק (כזה שאינו "מנפח" את הכיס), הנבלע בכיס החולצה בשלמותו, מבלי שיבלוט ממנו.

לכיס החולצה הצבאית יש דש. הוראות הצבא האמריקאי חייבו (ובוודאי עדיין מחייבות) הופעה מסודרת, ודש כיס מורם, או שמתחת לו "מציץ" תפס – אינם עונים על כך. מה עושים? מכניסים לכיס החולצה עט שאינו גדול, לו תפס המאפשר מיקום עמוק, מבלי שקצהו יהיה גלוי לעין. כך

עט "שפר" מתקופת מלחמת העולם השנייה לו תפס "צבאי" שאינו בולט מתחת לדש הכיס ואינו מרים אותו

הסט לחייל גם היווה כלי שיווק בעל ניחוח "פטריוטי", הן למשפחות החיילים (ומי לא ירצה להיטיב עם החייל "שלו"?) והן לאזרחים שביקשו לחוש חלק מהמאמץ המלחמתי. הסטים יוצרו על ידי מספר יצרנים, ונמכרו גם במכירה חופשית

למשל הסבה "שפר" במלחמת העולם השנייה דגמים קיימים שלה (שאינם גדולים) לכאלה להם תפס "צבאי" קצר המאפשר הכנסת העט עמוק לכיס ומבלי שזה יבלוט מתחת לדש.

SERVICE SET

Especially designed to meet service requirements. Clips are extra rugged, hold pen low in pocket so flap may be buttoned without showing bulge. Genuine Waterman's point, especially ground for hard usage. Set in leather kit.

Brown (shown)
TX 353B \$4.95
Dark Green
TX 353G \$4.95

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il

על Service Set מלחמת העולם השנייה

(המשך מעמוד קודם)

ה"מאה שנה" בצלולואיד, שהתגלה כלא יציב ולא החזיק מעמד לאורך זמן. אמנם ארה"ב הצטרפה כצד לוחם למלחמה רק בחודש דצמבר 1941, לאחר ההתקפה היפנית על פרל הארבור, אך בהכנות לה החלה עוד קודם לכן.

בעמוד הקודם קטע ממודעה של "וوترמן" משנת 1940, ולמטה סט עט ועפרון "100 שנה" לחייל מתוצרת אותה חברה משנת 1939-1940 העשוי לוציט (פרספקס), חומר ששימש גם במטוסים צבאיים, ולכן השימוש האזרחי בו הוגבל. עקב ההגבלה הוחלף החומר בעטי

בקרו באתר האינטרנט שלנו

www.orland.co.il